

راهکارهایی برای رونق شبکه تلویزیونی کتاب

12 آذر 1401

تلویزیون به عنوان یک رسانه فراگیر و تأثیرگذار در عصر دیجیتال همواره رقیب جدی سایر رسانه‌ها بوده و است؛ در بیشتر مواقع هم برنده میدان در جذب مخاطبان بوده و سهم قابل توجهی از مراجعه‌کنندگان به رسانه‌ها را به خود اختصاص داده است، مخاطبانی از هر قشر و طبقه اجتماعی که هر کدام مطابق نیاز و سلیقه خود یکی از شبکه‌ها و برنامه‌های تلویزیون را انتخاب و تماشا می‌کنند.

دایره موضوعاتی که در تلویزیون سوژه برنامه‌سازان می‌شود معمولاً آنقدر وسیع است که تقریباً همه حوزه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را دربرگیرد و به بیان دیگر، برای همه برنامه‌ای دارد که اگر هم دقیقاً در راستای نیاز آن مخاطب نباشد، لاقلاً نزدیک به نیاز و سلیقه آن فرد باشد.

در این میان، موضوعاتی هم هست که ماهیتی مشابه خود تلویزیون دارند و تقریباً مخاطبانی از همه قشرها و طبقات اجتماعی دارند و اگر تلویزیون به این نوع موضوعات که برخی از آنها اتفاقاً ماهیت فرهنگی و ظرفیت فرهنگسازی هم دارند روی خوش نشان دهد، عملاً با یک تیر دو نشان زده است؛ هم در جذب مخاطب موفق بوده و هم به کار فرهنگسازی که یکی از وظایف اصلی تلویزیون محسوب می‌شود، ورود و برنامه‌سازی می‌کند. نگاهی گذرا به سال‌های گذشته و برنامه‌هایی که با موضوع و محوریت کتاب در شبکه‌های مختلف تلویزیونی ساخته و پخش شده، نشان می‌دهد کارنامه تلویزیون در این زمینه چندان پربار و تحسین‌برانگیز نبوده و نیست که البته دلایل گوناگونی در این امر دخیل است و می‌شود در مجال دیگر به تفصیل به این موضوع پرداخت و عوامل این نقیصه جدی در حوزه فرهنگسازی را ریشه‌یابی و بررسی کرد، اما اتفاق تازه‌ای که این روزها، اهالی کتاب را دلگرم و امیدوار کرده، راه‌اندازی نخستین شبکه تلویزیونی اینترنتی کتاب است که امسال در هفته کتاب به‌طور رسمی آغاز به کار کرد.

در مدت کوتاهی که از راه‌اندازی آن می‌گذرد، ظرفیت‌های بالقوه در این زمینه تا حدودی محک خورده و دست‌اندرکاران این شبکه تلویزیونی اینترنتی با مراجعه به افراد و مراکزی که در تولید محتوا و حتی ایده‌پردازی در زمینه توسعه فرهنگ **کتاب** و کتابخوانی نقش دارند، به نوعی سوژه‌های آینده خود را شناسایی و برای برنامه‌ریزی درازمدت در این زمینه طرح و برنامه به مسئولان بالادست ارائه می‌دهند.

با توضیحات و اطلاعاتی که مسئولان فرهنگی مرتبط با موضوع کتاب درباره نخستین شبکه تلویزیونی اینترنتی کتاب ارائه داده‌اند به نظر می‌رسد هماهنگی‌های لازم با ارگان‌ها و نهادهای فرهنگی کشور صورت گرفته و حتی اقدامات ضروری برای ایجاد زیرساخت‌های لازم انجام شده و حالا شرایط تقریباً فراهم شده و حتی برای فعالیت رسمی این شبکه تلویزیونی اینترنتی، بعد از فعالیت آزمایشی آن، آمادگی لازم وجود دارد. نخستین شبکه تلویزیونی اینترنتی کتاب پس از امضای تفاهمنامه این شبکه با معاونت فضای مجازی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و اخذ مجوز تأسیس و راه‌اندازی **شبکه اختصاصی کتاب** در بسترهای مجازی طرح‌ریزی و پایه‌گذاری شده است. اهداف مشخصی هم برای ادامه فعالیت آن تعریف شده که قابل توجه است؛ ایجاد بستری برای ارتقای سطح آگاهی و معرفت عمومی، قرارگاهی برای هدایت فرهنگی جامعه در راستای زیستی خردمندان، امیدآفرین و با نشاط در

میان عموم مردم و در افقی متعالی، آماده‌سازی جامعه برای نیل به تمدن نوین اسلامی از جمله مأموریت‌های این شبکه تلویزیونی اینترنتی است.

در اطلاع‌رسانی‌ها درباره نهاد مستقیم اداره‌کننده این شبکه تلویزیونی هم آمده: نخستین شبکه تلویزیونی اینترنتی کتاب زیرنظر خانه کتاب و ادبیات ایران فعالیت خواهد کرد و مدیریت این شبکه تلاش دارد ضمن بهره‌مندی از همراهی نخبگان، نویسندگان، ناشران، نهادها، مؤسسات و صنوف فعال در حوزه کتاب و نشر، با برنامه‌سازی در موضوعات مبتلابه بستری برای ترویج فرهنگ کتابخوانی، بیان چالش‌ها و مسائل حوزه کتاب و نشر و نیز حمایت از فعالان این عرصه فراهم کند. با این توضیحات، حالا همه زمینه‌ها فراهم شده تا اهالی کتاب هم رسانه اختصاصی خود در بین شبکه‌های تلویزیونی را داشته باشند و با توجه به ظرفیت‌های بالا در حوزه کتاب، به ادامه فعالیت این شبکه اختصاصی کتاب بیش از پیش امیدوار باشند.

از آیت‌های پرمخاطب که این شبکه تلویزیونی می‌تواند روی آنها سرمایه‌گذاری کند می‌توان به آیت‌های زنده در بخش‌های «تازه‌های نشر»، «نشست‌های رونمایی و نقد کتاب»، «سخنرانی‌های تخصصی در حوزه‌های گوناگون صنعت نشر»، «موفقیت کتاب‌های ایرانی در جشنواره‌ها و بازارهای داخلی و جهانی» و «رویدادهای مهم و تأثیرگذار در حوزه مدیریت حوزه کتاب» اشاره کرد.

**علی‌الله سلیمی

نویسنده و منتقد